

דינא לעילא. ועל דא מארי דעלמא, על דא בכינא ולא על דידי.

שמע ר' אלעזר וחברייה וקמו לגביה. קמו יתיה דהוה יתיב תחות ההוא אילנא ואתקיפו ביה ונטלו יתיה לגביהון. אמר רבי אלעזר, (לא תדחל) זכאה קשוט, דאי לאו זכאה אנת, לא ירחיש לך קדשא בריך הוא ניסא רברבא כמה דעבד. בקדמיתא טול ארנקי דילך ותיזיל ותחמי מה דעביד קדשא בריך הוא בגינה.

אזר בהדיהו וקמא ההוא גוי מית וחויא הוה עביד ביה נוקמין והוה כריך על קדליה.

אשתטח ההוא יודאי בעפרא ואודי ושבח למארי עלמא. וקם ונשיק ידוי דרבי אלעזר וחברייה. אמר לון השתא ידענא דקודשא בריך הוא ארחיש ניסא דא בגיניכו.

אבר רבנן, על אבא ואימא סבין דאית לי בכינא ועל מספנא דיהיב לי צרורא.

פתח הארנקי ואחמי לון צרורא וכן אחמי לון מחא דעבד ליה ההוא גוי. צלי רבי אלעזר עליה ואתסי.

קריבו לגביה דההוא גוי כמלקדמין, וקמו ההוא חויא דהוה עביד פדבקדמיתא.

אמר רבי אלעזר, חויא כל מה דעבדת יאות עבדת. ותו דאחמית חילך וגבורתך ביה, ועבדת ביה נוקמין סגיאין. והא חמינן תלת זמנין ואחמית כל מה דעבדת. מכאן ולהלאה זיל ואתטמר במערתך, וגזרנא עלך דלא תנזיק לברייתא דעלמא. אתפרש ההוא חויא וכפף רישיה ואזל ליה.

אמר רבי אלעזר לההוא יודאי, טול עדאה דשנאך. דהא כיסא דדהבא אית ליה לגביה דשבק ליה בריה דההוא גוי לאבוי,

אמת. אימתי צדקו יחדו? כשמצדיקים כל בני הדין שלמעלה. ועל זה, רבון העולם, אני בוכה, ולא על שלי!

שמע רבי אלעזר והחברים, וקמו אליו. ראו אותו שהיה יושב תחת אותו העץ, והחזיקו בו, ונטלו אותו אליהם. אמר רבי אלעזר, (אל תפחד) צדיק אמת, שאם אינך צדיק, לא ירחיש לך הקדוש ברוך הוא נס גדול כמו שעשה. בראשונה טל ארנקה, ותלך ותראה מה שעשה הקדוש ברוך הוא בגלךך.

הלך עמם, וראה אותו הגוי מת, והנחש היה עושה בו נקמות, והיה ברוך על צוארו. השתטח אותו היהודי בעפר, והודה ושבח את רבון העולם, וקם ונשיק ידי רבי אלעזר והחברים. אמר להם: כעת ידעתי שהקדוש ברוך הוא הרחיש נס זה בגללכם.

אבר חכמים, על האב והאם הזקנים שיש לי אני בוכה, ועל העני שנתן לי את הצרור. פתח הארנק והראה להם את הצרור, וכן הראה להם המכה שעשה לו אותו הגוי. התפלל עליו רבי אלעזר, ונרפא.

קרבו לאותו הגוי כמקדם, וראו אותו הנחש שהיה עושה בו פכראשונה. אמר רבי אלעזר, נחש נחש, כל מה שעשית - נאה עשית, ועוד שהראית כחך וגבורתך בו ועשית בו נקמות רבות, והרי ראינו שלש פעמים, והראית כל מה שעשית. מכאן והלאה לך והתחבא במערתך, וגזרני עליך, שלא תזיק לבריה בעולם. נפרד אותו הנחש, וכפף ראשו והלך לו.

אמר רבי אלעזר לאותו היהודי: טל את תכשיט שונאך, שהרי פיס של זהב יש לו אצלו שהשאיר

וְלֹא תִיטוּל מְדִילִיָּה כְּלוּם. וְזִיל לְגַבִּיָּה גְבָרָא
 דְּדוּף פֶּלֶן, וְתִשְׁפַח דְּמִיתָא אֲתַתִּיה. זִיל לְגַבִּיָּה
 וְהֵב לִיה פִּיסָא דְּדִינְרִין דָּא, בְּגִין דְּהֵוּא גְבָרָא
 אִית לִיה בְּרָא חַד וְשִׁמְעוֹן שְׁמִיה וְהוּא אָזִיל
 בְּסַחֲרֵתָא עַל יָמָא. וְאִינוּן בְּאַרְבָּא, בְּרִיָּה דְּהֵאִי
 גּוֹי גָּנַב לִיה הָאִי כִּיסָא, וְיֵהֵב לִיה לְהֵוּא רְשָׁע.
 וְאִימָא לְהֵוּא יוֹדָאִי דִּי־סְלִיק פִּיסָא דָּא לְבָרִיָּה,
 דְּלַעְגָּל יִיתִי לְגַבִּיָּה, וְיוֹדִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא
 דְּאַחֲזֵר אֲבִידְתָּא לְמֵאֲרִיָּה. וְכֹף עֲבִיד, נָטַל
 פִּיסָא וְסָגִיד קָמִיה דְּרַבִּי אֶלְעָזָר וְנָשִׁיק יְדוּי,
 תְּוֹוְהוּ חֲבֵרִיָּא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּכָל אֹרְחָא דָּא אִיהוּ תְּוֹוְהָא
 בְּכָל מָה דְּחִמִּינָן בָּהּ. וְהִשְׁתָּא אִיהוּ
 תְּוֹוְהָא עַל תְּוֹוְהָא, מָהוּ דִּין. אָמַר לְהוּ, מָלָה
 דָּא, לָאוּ בְּסִימְנָא אִיהִי, וְלָאוּ בְּחֻכְמָתָא. אֶלָּא
 רוּחָא דִּילִי אֶסְתְּכַל וְאַנָּא חִמִּינָא כְּאִילוּ בְּעִינָא
 חִמִּינָא. תְּוֹוְהוּ כּוּלְהוּ חֲבֵרִיָּא, אֶזְלוּ כּוּלְהוּ
 חֲבֵרִיָּא וְהֵוּא יוֹדָאִי בְּהִדְיָיְהוּ. עַד דְּמָטוּ
 לְגַבִּיָּה חִמּוּי. כִּיּוֹן דְּמָטוּ לְתַמָּן, אֲשַׁכְּחוּהוּ
 לְחִמּוּי דְּהוּא יְתִיב עַל גְּבִי עֵרְסוּי וְלַעִי
 בְּאוּרִיָּתָא. בְּרִיָּה בְּרַכְתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבְרִיכוּ
 חֲבֵרִיָּא וְאִיהוּ חֲדִי בְּהִדְיָיְהוּ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ירמיה י"ז) רְפָאֲנִי ה'
 וְאַרְפָּא הוֹשִׁיעֲנִי וְאוֹשַׁעָה. כִּיּוֹן דְּאָמַר
 רְפָאֲנִי ה', מָהוּ וְאַרְפָּא. כִּיּוֹן דְּאָמַר הוֹשִׁיעֲנִי,
 מָהוּ וְאוֹשַׁעָה. כִּיּוֹן דְּאֶסְיָא מְסִי, מָאן הוּא
 דְּמַחִי.

אָרְאָא (ג"א אָמַר רַבִּי יוֹסִי חִמּוּי), כָּל אֶסּוּוֹתָא דְּעֵלְמָא
 בִּידָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, אֲבָל אִית
 מְנַהוֹן עַל יְדָא דְּשְׁלִיחָא וְאִית מְנַהוֹן דְּלָא
 אֲתַמְסְרוּ בִּידָא דְּשְׁלִיחָא. וְאִינוּן דְּאֲתַמְסְרוּ
 בִּידָא דְּשְׁלִיחָא אֶסּוּוֹתָא אִינוּן, אֲבָל לְזַמְנִין
 מִתְּהַדְרָן. אֲבָל אִינוּן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא מְסִי,

לוּ בְּנוּ שֶׁל אוֹתוֹ גּוֹי לְאַבּוּי, וְאֵל
 תִּטֵּל מִשְׁלוֹ כְּלוּם, וְלֶךְ לְאִישׁ
 שְׁבִמְקוֹם פְּלוּנִי, וְתִמְצָא שְׁמֵתָה
 אֲשֶׁתּוֹ. לֶךְ אֵלָיו, וְתֵן לוֹ כִּיס
 הַדִּינָרִים הַזֶּה, מִשּׁוּם שְׁלֹאוֹתוֹ
 הָאִישׁ יֵשׁ בֶּן אֶחָד, וְשִׁמוֹ שְׁמַעוֹן,
 וְהִיָּה הוֹלֵךְ עִם סַחֲרָה עַל הַיָּם,
 וְהֵם בְּסַפִּינָה, וּבְנוּ שֶׁל הַגּוֹי הַזֶּה
 גָּנַב לוֹ אוֹתוֹ הַכִּיס וְנָתַן אוֹתוֹ
 לְאוֹתוֹ רְשָׁע. וְאָמַר לְאוֹתוֹ הַיְּהוּדִי
 שְׁיַעֲלָה כִּיס זֶה לְבְנוֹ, שְׁבִמְהִירוֹת
 לֶךְ אֵלָיו, וְיוֹדֵה לְקוּדוֹשׁ בְּרוּךְ־
 הוּא שֶׁהַחֲזִיר אָבְדָה לְבַעֲלָיו. וְכֹף
 עָשָׂה. נָטַל הַכִּיס, וְהִשְׁתַּחֲוָה לְפָנֵי
 רַבִּי אֶלְעָזָר וְנָשִׁק יְדוֹ. תְּמַהּוּ
 הַחֲבֵרִים.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּכָל הַדְּרָךְ הַזֶּה
 יֵשׁ תְּמִיָּהָה בְּכָל מָה שְׂרָאִינוּ בָּהּ,
 וְכַעַת הִיא תְּמִיָּהָה עַל תְּמִיָּהָה,
 מָה זֶה? אָמַר לְהֵם: דְּבַר זֶה אִינוּ
 בְּסִימָן הוּא וְלֹא בְּחֻכְמָה, אֶלָּא
 שְׂרוּחֵי מְסַתְּפַל, וְאִנִּי רָאִיתִי כְּאִלוּ
 בְּעִין רָאִיתִי. תְּמַהּוּ כָּל הַחֲבֵרִים.
 הִלְכוּ כָּל הַחֲבֵרִים וְאוֹתוֹ הַיְּהוּדִי
 עִמָּהֶם, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְחִמּוּי. כִּיּוֹן
 שֶׁהִגִּיעוּ לְשֵׁם, מִצְאוּ אֶת חִמּוּי
 שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב עַל גְּבִי מִטָּתוֹ וְעוֹסֵק
 בַּתּוֹרָה. בְּרוּךְ בְּרַכָּה רַבִּי אֶלְעָזָר,
 וּבְרַכּוּ הַחֲבֵרִים, וְהוּא שָׁמַח עִמָּם.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ירמיה י"ז)
 רְפָאֲנִי ה' וְאַרְפָּא הוֹשִׁיעֲנִי
 וְאוֹשַׁעָה. כִּיּוֹן שְׂאָמַר רְפָאֲנִי ה',
 מָהוּ וְאַרְפָּא? כִּיּוֹן שְׂאָמַר
 הוֹשִׁיעֲנִי, מָהוּ וְאוֹשַׁעָה? כִּיּוֹן
 שֶׁהִרְפָּא מְרַפָּא, מִי הוּא שְׂיַכָּה?
 אָרְאָא (אָמַר רַבִּי יוֹסִי חִמּוּי), כָּל רְפוּאָה
 שְׁבַעוּלָם בִּידָא דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא,
 אֲבָל יֵשׁ מְהֵם עַל יְדֵי שְׁלִיחָא, וְיֵשׁ
 מְהֵם שְׁלֹא נִמְסְרוּ בִּידָא שְׁלִיחָא.
 וְאוֹתָם שְׁנַמְסְרוּ בִּידָא שְׁלִיחָא הֵם
 רְפוּאָה, אֲבָל לְפַעְמִים חוֹזְרִים.
 אֲבָל אוֹתָם שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

לֹא מִתְּהַדְרָן לְעֵלְמִין, וְעַל

מִרְפָּא לֹא חוֹזְרִים לְעוֹלָמִים, וְעַל
זֶה רְפוּאָתוֹ הִיא רְפוּאָה, שְׂאִין בְּה
חֲלֵי כָּלֵל. וּמְשׁוּם כֶּף רְפָאֵנִי ה'
וְאַרְפָּא, וְזֶה בְּלֵי קִטְרוּג כָּלֵל.
וְכַעַת, חֲבָרִים, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִתֵּן לִי רְפוּאָה, וְעֵשֶׂק לִי וְעָרַב לִי.
סִפְרוּ לֹא כָּל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה. תָּמָה
וּבְכָה וְשָׂמַח. אָמַר, חֲבָרִים, נִדְרָתִי
שְׂאֵלְךָ אֵלָיו וְאֶתְחַבֵּר עִמּוֹ, וְנוֹדָה
וְנִשְׁבַּח לְרַבּוֹן הָעוֹלָם. שְׂמַח
עִמָּם.

אָמְרוּ לוֹ: בְּמָה הֵייתָ מִתְעַסֵּק?
אָמַר לָהֶם, הֵייתִי מִתְעַסֵּק בְּפִרְשַׁת
בְּלָק, וְרֵאִיתִי שְׂחֻכְמָתוֹ הֵייתָ
חִזְקָה וְיִוָּתֵר מִחֻכְמָתוֹ שֶׁל בַּלְעָם.
חֻכְמַת בַּלְעָם פְּעַם אַחַת - וְחֻכְמַת
בְּלָק בְּכָל זְמַן. אַבְּל כָּל הַמַּפְתָּחוֹת
הֵיוּ בִיּוֹדֵי בַלְעָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא הָיָה
שָׁלֵם בַּפֶּה. בְּלָק הָיָה יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת
כְּשִׁפְיוֹ, וְלֹא יָדַע לְהַשְׁלִים בַּפֶּה.
פָּתַח וְאָמַר, (שם מו) וְאַתָּה אֵל תִּירָא
עַבְדֵי יַעֲקֹב כו'. הַפְּסוּק הַזֶּה (יש
לְחַסְתָּכֵל בּו) פִּרְשׁוּהוּ. אַבְּל אֵל תִּירָא
עַבְדֵי יַעֲקֹב - מִהַפְּשָׁפִים שֶׁל
בַּלְעָם. וְאֵל תַּחַת - מִהַקְּסָמִים שֶׁל
בְּלָק.

בֵּא וְרָאָה אִיךָ הָיוּ שְׁנֵיהֶם זֶה עִם
זֶה בַּעֲצָה רַעָה כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל. אָמַר
בַּלְעָם: יַעֲקֹב הָיָה בְּבֵית לָבָן
אָבָא, וְנַחֲשׁ נַחֲשִׁים כְּנֶגְדּוֹ וְיָכַל
לוֹ, אֲנִי אֲסַדֵּר נַחֲשִׁים כְּנֶגְדּוֹ. אָמַר
בְּלָק: וְאֲנִי אֲסַדֵּר קְסָמִים לְשֵׁם
שְׁנֵיקְרָא יִשְׂרָאֵל.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה יֵצְאָה רוּחַ אַחַת
מִצְדוֹ שֶׁל יוֹסֵף מִתּוֹךְ עֲנָפֵי
הָאֵילָן, וְנִשְׁבָּה בְּאוֹתָם נַחֲשִׁים
וּבִטְלָתָם, וְהֵינּוּ שְׂאֵמֵר יוֹסֵף
(בְּרַאשִׁית מִד) כִּי נַחֲשׁ יִנְחַשׁ אִישׁ
אֲשֶׁר כְּמִנִּי. מִה זֶה אִישׁ אֲשֶׁר
כְּמִנִּי? בְּשִׁבְלֵי יֵשׁ אִישׁ שְׂיִבְטֵל
הַנְּחֻשִׁים לְבִנְיָם. בְּשִׁבְלֵי הוּא
לְמַעַלָּה, וְהֵינּוּ אִישׁ אֲשֶׁר כְּמִנִּי.

רוּחָא אַחְרָא מְגוֹ אֵילָנָא

דָּא אַסְוּוֹתָא דִּילִיָּה אִיהִי אַסְוּוֹתָא דְלִית בָּהּ
מִרְפָּא כָּלֵל. וּבְגִין כֶּף, רְפָאֵנִי ה' וְאַרְפָּא, וְדָא
בְּלָא קִטְרוּגָא כָּלֵל. וְהַשְׁתָּא חֲבָרִיא, קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא יֵהֵב לִי אַסְוּוֹתָא וְעֵשֶׂק לִי וְעָרַב לִי.
סָחוּ לִיָּה כָּל הַהוּא עוֹבְדָא תְּוִוָּה וּבְכָה וְחֲדִי.
אָמַר, חֲבָרִיא נְדִרְנָא דְאִיהִי לְגַבִּיָּה
וְאֶתְחַבֵּר בְּהִדְיָה, וְנוֹדִי וְנִשְׁבַּח לְמֵאֲרִי עֲלֵמָא.
חֲדִי בְּהִדְיָהוּ.

אָמְרוּ לִיָּה, בְּמֵאִי הוּיִתָּא מִתְעַסֵּק. אָמַר לוֹן
בְּפִרְשַׁת בְּלָק הוּיִנָּא מִתְעַסֵּק וְחִמִּינָא
דְּחֻכְמָתָא דִּילִיָּה, הָוָה תְּקִיף וְיִתִּיר מִחֻכְמָתָא
דְּבַלְעָם. חֻכְמָתָא דְּבַלְעָם רְגַעָא חֲדָא, חֻכְמָתָא
דְּבְּלָק בְּכָל זְמַנָּא. אַבְּל מִפְתָּחֵן כְּלָהוּ בִּידוּי
דְּבַלְעָם הָוִי, דְּאִיהוּ הָוָה שְׁלִים בְּפוּמָא. בְּלָק
הָוָה יָדַע לְמַעַבְדַּד חֲרָשׁוּי, וְלֹא הָוָה יָדַע
לְאַשְׁלָמָא בְּפוּמָא.

פָּתַח וְאָמַר, (יְרֵמִיָּה ל) וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב
וְגו'. הָאִי קָרָא (אִית לְאַסְתָּבְלָא בֵּית) אַוּקְמוּהָ.
אַבְּל אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב מִחֲרָשׁוּי דְּבַלְעָם
וְאֵל תַּחַת מִקְסָמוּי דְּבְּלָק.

תָּא חֲזִי, הִיךְ הוּוּ תְּרוּוּיָהוּ דָּא בְּדָא בְּעִיטָא
בִּישָׂא לְקַבֵּל יִשְׂרָאֵל. אָמַר בַּלְעָם, יַעֲקֹב
בְּבֵיתָא דְּלָבָן אָבָא הָוָה, וְנַחֲשׁ נַחֲשִׁין לְקַבְּלִיָּה,
וְיָכִיל לִיָּה. אֲנָא אֲסַדֵּר נַחֲשִׁין לְקַבְּלִיָּה. אָמַר
בְּלָק, וְאֲנָא אֲסַדֵּר קְסָמִין לְשָׂמָא דְּאַקְרִי
יִשְׂרָאֵל.

בְּתַהִיא שְׁעָתָא נָפַק רוּחָא חֲדָא מִסְטָרָא
דִּיוֹסֵף מְגוֹ עֲנָפֵי אֵילָנָא וְנִשְׁיֵב בְּאֵינוֹן
נַחֲשִׁים וּבִטְלִיל לוֹן. וְהֵינּוּ דְאָמַר יוֹסֵף (בְּרַאשִׁית
מ"ד) כִּי נַחֲשׁ יִנְחַשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כְּמוֹנִי. מֵאִי
אִישׁ אֲשֶׁר כְּמוֹנִי, בְּגִינִי אִית אִישׁ דְּנַחֲשִׁים
יְבִטֵּל לְבִנְיָיְכוֹ, בְּגִינִי אִיהוּ לְעִילָא. וְהֵינּוּ
אִישׁ אֲשֶׁר כְּמוֹנִי. אִית אִישׁ לְעִילָא דְּנָפַק

דְּלַתָּא וְנָשִׁיב בְּהֵוֵא קָסָם פְּמוֹנֵי יִשְׂרָאֵל מְעַלָּה שְׁמֵלְצָא וְהֵינּוּ קָסָם עַל שְׁפָתַי מְלֶךְ. מֵאֵן מְלֶךְ דָּא, אֵילָנָא דְּלַתָּא. כְּדִין אֲתִיב בְּלַעַם וְאָמַר, כִּי לֹא נִחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קָסָם בְּיִשְׂרָאֵל, וְתַרְוִיּהוּ הוּוּ בְּתַרְוִין סְטָרִין אֲלֵיךְ.

כִּי אַתְּךָ אָנִי, לֹא הוּוּ יוֹמִין מִן יוֹמָא דְאַתְּבְּרִיָּה עַלְמָא דְאַיְצְטְרִיךְ הִכִּי לְמַהוּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ בְּהַדְיִיָּהוּ דְיִשְׂרָאֵל, כִּי הוּוּ זְמַנָּא דְבַעַא בְּלַעַם לְשִׁיצָאָה לְשִׁנְאִיָּהוּ דְיִשְׂרָאֵל מְעַלְמָא. וְעַל דָּא אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, בְּלַעַם בַּעַא לְשִׁיצָאָה לְכוּ מְעַלְמָא, אֲבָל אָנָּא לֹא אֲעַבִּיד הִכִּי. (ירמיה ל) כִּי אֶעֱשֶׂה כְּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדְחַתִּיךָ שָׁמָּה וְאוֹתָךְ לֹא אֶעֱשֶׂה כְּלָה.

דְּאִילוּ יִיתוּן כָּל בְּנֵי עַלְמָא, לֹא יִיכְלוּן לְשִׁיצָאָה לְכוּן מְעַלְמָא. אַתָּא לָבָן בְּקַדְמִיתָא וּבַעַא לְאַעֲקָרָא לִיָּה לְיַעֲקֹב בְּלַחֲדוּי מְעַלְמָא, אַתָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ וְאֶגִּין עָלֵיהּ. דְּכַתִּיב (בראשית ל"ג) הַשְׁמֹר לָךְ פֶּן תִּדְבַּר עִם יַעֲקֹב מִטוֹב עַד רָע. אַתָּא פְּרַעָה וּבַעַא לְשִׁיצָאָה לוֹן מְעַלְמָא, אַתָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ וְאֶגִּין עָלֵיהּוּ דְכַתִּיב, (שמות א) וְכַאֲשֶׁר יַעֲנֶנּוּ אוֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרוּץ. אַתָּא הֶמֶן וּבַעַא לְשִׁיצָאָה לוֹן, אַתָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ וְאֶגִּין עָלֵיהּוּ וְאֲתִיב כְּלָא עַל רִישִׁיָּהּ. וְכֵן בְּכָל דְרָא וְדָרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ אֶגִּין עָלֵיהּוּ דְיִשְׂרָאֵל תְּדִיר.

וְיִשְׂרָאֵל אָמְרִי (איכה ג) חֲסִדֵי יְיָ כִּי לֹא תִמְנֹו כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֵיו. כִּי לֹא לִיָּה, אֲלֵא חֲסִדֵי יְיָ בְּכָל דְרָא וְדָרָא הוּוּ בְּסַעֲדָן, כִּי לֹא תִמְנֹו וְלֹא אֲשַׁתְּצִינָא. מְאִי טַעֲמָא, דְלֹא אַתְּמַנְעוּ רַחֲמוּי מִינָן, דְכַתִּיב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֵיו. תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב בְּקַדְמִיתָא, וַיִּשְׁלַח מַלְאָכָיִם

הַצְּדִידִים הַלְלוּ.
כִּי אַתְּךָ אָנִי. לֹא הָיוּ יָמִים מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם שֶׁהַצְּטָרִף לְהִיּוֹת כֶּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל כְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁרָצָה בְּלַעַם לְכַלּוֹת אֶת שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם. וְעַל זֶה אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: בְּלַעַם רָצָה לְהַשְׁמִידְכֶם מִן הָעוֹלָם, אֲבָל אָנִי לֹא אֶעֱשֶׂה כֵּךְ, (ירמיה מו) כִּי אֶעֱשֶׂה כְּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדְחַתִּיךָ שָׁמָּה וְאוֹתָךְ לֹא אֶעֱשֶׂה כְּלָה.
שְׁאִילוּ יְבֹאוּ כָּל עַמֵּי הָעוֹלָם, לֹא יְכוּלִים לְהַשְׁמִידְכֶם מִן הָעוֹלָם. בָּא לָבָן בְּרַאשׁוֹנָה וְרָצָה לְעַקֵּר אֶת יַעֲקֹב לְבַדּוֹ מִן הָעוֹלָם - בָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִגֵּן עָלָיו, שְׁכַתוּב (בראשית לא) הַשְׁמֹר לָךְ פֶּן תִּדְבַּר עִם יַעֲקֹב מִטוֹב עַד רָע. בָּא פְּרַעָה וְרָצָה לְהַשְׁמִידֵם מִן הָעוֹלָם - בָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִגֵּן עָלֵיהֶם, שְׁכַתוּב (שמות א) וְכַאֲשֶׁר יַעֲנֶנּוּ אוֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרוּץ. בָּא הֶמֶן וְרָצָה לְהַשְׁמִידֵם - בָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִגֵּן עָלֵיהֶם וְהָשִׁיב הַכֹּל עַל רִאשׁוֹ. וְכֵן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִגֵּן עַל יִשְׂרָאֵל תָּמִיד.
וְיִשְׂרָאֵל אֹמְרִים, (איכה ג) חֲסִדֵי ה' כִּי תִמְנֹו כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֵיו. כִּי לֹא תִמְנֹו הִיא צְרִיף לְכַתֵּב! אֲלֵא חֲסִדֵי ה' בְּכָל דּוֹר וָדוֹר הָיוּ בְּעֲזָרְנוּ כִּי לֹא תִמְנֹו וְלֹא הַשְׁמַדְנוּ. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁלֹּא נִמְנָעוּ רַחֲמֵיו מְעַמָּנוּ, שְׁכַתוּב (שם) כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֵיו. בָּא וְרָאָה מַה כְּתוּב בְּרַאשׁוֹנָה, (במדבר כב) וַיִּשְׁלַח מַלְאָכָיִם אֵל בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר, וְאַחַר כֵּךְ וַיִּלְכוּ